

IGOR LUZAR

Duhovna podoba bl. Alojzija Grozdeta

Ob 75. ob letnici mučeniške smrti (1. januar 1943)

*»Zaradi tega se mučenci s smrtjo rodijo,
s koncem začnejo, po usmrтитvi živijo, in tisti,
ki so bili ugasnjeni na zemlji, žarijo v nebesih.«
(sv. Peter Krizolog, škof, 108. govor)*

V svoji prvi okrožnici *Bog je ljubezen* nas zaslužni papež Benedikt XVI. vabi z besedami: »Glejmo na svetnike, na tiste, ki so ljubezen uresničevali na zgleden način.«¹ Danes se ozrimo na blaženega Alojzija Grozdeta, naj nam s svojim zgledom pomaga tudi na naši poti vere. Kaj je posebej odlikovalo tega mladeniča, člana Katoliške akcije, da je vreden posnemanja?

1. Globoka vera

Najprej naj omenimo njegovo globoko vero. V sonetu *Življenja boj* Grozde vzklikne: »Divjaj življenje, jaz se ne podam, ne klone mi pred tabo moč duha, za temelj samega Boga imam.«² Gimnazijec Alojzij Grozde je v šestem razredu zapisal: »Ko bi mogel poklekiniti pred Bogom s tisto vero, ki je ne motijo problemi; z iskrenim srcem, ki ga ne vznemirjajo madeži; z ljubeznijo, ki se do konca daruje; z zaupanjem, ki se preda ljubljenu bitju v varstvo – potem bi kljub zunanjim viharjem občutil mir, ki ga je Božji Sin prinesel. Potem bi se ne bal ničesar, niti smrti!« Rad je stopil v kapelo, da je na klečalniku pogreznil glavo v dlani in se pogovoril s Kristusom. Prosil je vztrajnosti za višine krepostnega življenja, kamor ga je

vabil evangelijski idealizem: »Vseokrog je noč, v meni pa gori; mene pa hrabri iz nebes pomoč.« Vera, ki mu je dajala smisel življenja, oblikovana že v otroških letih, je bila trdno zasidrana v Kristusu. Sam zapiše v pesmi Težak je križ: »Jezus, Tvoj Gospod, trka na srce, s sabo kliče te na življenja pot.«³

2. Apostolska molitev in žrtev

Moč vere je iz milosti. Kdor druge pridobiva za Boga, mora biti poln božjega življenja. Alojzij se je z molitvijo pripravljaj na apostolat med sošolci, da bi jih obvaroval slabih vplivov. Obiske pri Najsvetejšem je posvetil apostolskemu delu. Kristus nas je odrešil z molitvijo in trpljenjem, s križem in žrtvijo. Žrtve in odpovedi, bolečine in premagovanje je Lojze polagal na oltar pred evharističnega Zveličarja; za sošolce, ki so v nevarnosti, da ne bi zašli; za dijake, da bi bili zvesti Kristusu in njegovi Cerkvi, zunaj katere ni zveličanja. Ob priložnosti je razkril tiho skrivnost: »Naj bo ta žrtev za blagoslov načrta. V mislih imam fanta, ki je v veliki nevarnosti. Pripravljeni moramo biti na žrtve, na mučeništvo in smrt!« »Moje srce je pripravljeno, o Bog« (Ps 57,8).

»Poslanstva svetnikov so odgovor od zgoraj na vprašanja od spodaj,« se je slikovito izrazil veliki švicarski teolog Hans Urs von Balthasar.⁴ Koliko življenjskih vprašanj nas vedno znova muči in nanje nimamo vedno pri roki odgovora. Svetniki in blaženi so nam lahko zanesljivi kompas pri iskanju odgovorov na temeljna življenjska vprašanja.

3. Laiški apostolat

Na prvo stran zvezka, kamor si je zapisoval sklepe duhovnih vaj, je Alojzij napisal naslednje besede: »Apostol je tisti, ki oznanja evangelij z vsem življenjem, da je njegova navzočnost kakor blagodejna Kristusova bližina. Hočemo povsod Boga. Fantje, hočemo Boga v naši lepi Sloveniji. Velike naloge so pred nami. Apostolat

laikov bo to zmožel. Delati moramo za notranjo prenovitev, moliti in se žrtvovati. Nekateri veliko govorijo o domovini, ne naredijo pa nič. Besede brez dejanj nič ne koristijo. Resničen apostolat laikov je v požrtvovalnosti, v žrtvi in prijaznem pogovoru, ko gre beseda od srca do srca ...» Morda je bil zaradi svoje, naravnost apostolske gorečnosti med sošolci kdaj tudi nerazumljen. Toda: »Kateri svetnik je bil na svetu brez križa in bridkosti?«⁵ Osvajanje duš za Kristusa kljub nasprotovanju, oviram, zasramovanju. »Da le naposled pridem v pristan zveličanja, kaj zato, če še toliko trpim.«⁶ To so apostoli Katoliške akcije. Povsod Boga!

4. Evharistično življenje

Moč, da je Grozde previharil mladostno obdobje kot zmagovalec in Gospodov sodelavec, je prejemal v evharistiji. Maša z obhajilom je bila žarišče Alojzijeve duhovnosti. V programu, ki ga je pripravil na duhovnih vajah, je imel zapisano vezilo: »Sveta evharistija je sonce mojega življenja!« K spovedi je prihajal vsakih štirinajst dni, zato je vsak dan tudi vredno prejemal obhajilo. Poleg Svetega pisma je imel najraje Hojo za Kristusom Tomaža Kempčana. Dan za dnem jo je prebiral in študiral. Zato je tudi vedel, da apostolat korenini v tabernaklju in vodi k njemu. Brez Božje milosti ni mogoče pridobivati za Kristusa. Alojzijev sošolec je o tem takole pričeval: »Grozde, ki je prejemal obhajilo vsak dan, je s svojim zgledom vplival na druge. Mlajši fantje so povedali, da so začeli redno prihajati k obhajilu ob Alojzijevem zgledu. Tako so prejemale moč, ki jo v mladostnih bojih daje pogostno obhajilo«. Vse velike svetniške osebnosti Cerkve so se oblikovale v siju evharistije in iz nje živele.

5. Ljubezen do Božje Matere Marije

Z ljubeznijo do evharistije je Grozde povezoval prisrčno pobožnost do brezmadežne Marije. Ko je šel ob nedeljah popoldne na obisk k teti Ivanki, je z njo zavil k Mariji Pomočnici na Rakovnik.

Sleherni dan je molil k Brezmadežni: »Marija, ti si moja mati, jaz tvoj otrok.« Svet potrebuje evharistične in marijanske svetnike ... Tako je Grozde govoril na akademiji Marijine kongregacije (8. decembra 1942): »Mi, ki predstavljamo prihodnost Cerkve in naroda, se moramo svoje naloge že zdaj zavedati in moramo že zdaj v mladosti po navodilih sv. Cerkve delati za to, da pride na svet nov, boljši red. Nov boljši red pa zahteva najprej novega, boljšega človeka. Brez novega človeka je nov red prazna beseda. In tega novega človeka moramo ustvariti predvsem mi. Izoblikovali ga bomo najprej sami iz sebe, in to po vzvišenem vzoru prečistega Srca naše Matere, po Srcu, ki je najpopolnejša podoba božjega Srca Jezusovega. Z Marijino pomočjo hočemo najprej posvetiti sami sebe. Današnji svet za svojo rešitev ne potrebuje veliko politikov, znanstvenikov in umetnikov, ampak potrebuje predvsem delavnih svetnikov. Vsak kongreganist je torej najprej sam poklican k osebni svetosti. A biti svet sam zase ne zadostuje za tvorce novega rodu, ampak moramo hoteti pokristjaniti in posvetiti ves svet ... Današnji čas, naša Mati Marija, sv. oče in naša nesrečna domovina pričakujejo od nas ne navadno veliko. Ali bomo odrekli svojo pripravljenost, bratje? Ali se bomo ustrašili teh velikih nalog? Slabi smo, a mogočno Mater imamo. Zato hočemo. Hočemo iz sebe izklesati svete katoličane, nepopustljive v načelih in delavne!«⁷ Vse, kar v ljubezni in pobožnosti do Marije ni moglo izraziti srce, izrazijo njegovi verzi, prelitii v pesem: »... da popelješ me do kraja, kjer Tvoj Sin – moj Bog, kraljuje, s srečo srca napolnjuje.«

6. Mučeniška smrt

»S sramotenjem in mučenjem ga preizkusimo« (Mdr 2,19). Na novega leta dan leta 1943 je Grozde v Stični opravil pravno pobožnost prvega petka. To je bila njegova popotnica v večnost. Iz Stične se je peljal proti Mirni. Tamkaj so voz obstopili partizani in Lojzeta odpeljali. Pri Vidmarju so ga topli in zasliševali. Pri njem so dobili latinski misal, knjigo Hoja za Kristusom in podobice fatimske

Marije, s katerimi je med rojaki hotel priporočati pobožnosti prvih sobot. Ob stoti obletnici Marijinih prikazovanj v Fatimi ga lahko po pravici označimo tudi za fatimskega mučenca.

»Kaj je vendar hudega storil?« (Mr 15,14). Čeprav so njegove zadnje ure življenja zavite v kopreno temine, pa je bila njegova življenjska pot polna svetlobe. Tudi tisti najtemnejši uri svojega življenja gre naproti z besedami svojega Učenika: »Zgodi se Tvoja volja! ... Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo ... ne prištevaj jim tega greha!« Moč krščanskih mučencev je v odpuščanju. »Zato nam je tako lahko umreti za svojo vero – ob vsem čudenju sveta,« je zapisal bl. John Henry Newman.⁸ Tega svet ne more razumeti. Ne takrat, ne danes.

Zvečer so vabili na »igro« v sokolski dom, kjer so ga mučili, nato pa odvedli v gozd pod mirenskim gradom. Tam je prejel smrtni strel. »Pregnal je s sebe svet Boga, na snegu kri, rdeča kri,« je v pesmi preroško zapisal Lojze. Dne 23. februarja 1943, mesec in pol po mučeniški smrti, ko je skopnel sneg, so ga otroci našli ob potoku. Truplo je bilo izmaličeno, a nestrohnjeno, kar je bilo že takrat posebno znamenje. »Svojemu Svetemu ne boš dal gledati trohnobe« (Apd 13,35). Kraj mučeništva je postal kraj romanj. Vedno več ljudi prihaja na tisti kraj in zlasti v božjepotno cerkev na Zaplaz, kjer zdaj počivajo njegovi sveti ostanki. Alojzij Grozde je bil razglašen za blaženega 13. junija 2010 v Celju, na Slovenskem evharističnem kongresu. Apostol evharistije je mladim postal zgled, ki sveti daleč naokoli, tudi preko narodnih meja. Vsebinsko njemu tako ljube Kempčanove Hoje za Kristusom je iz papirja prelinil v življenje. »Samo tako je res hoja za Kristusom, o kateri je govoril Peter: križ na tem svetu, vstajenje v onstranstvu.«⁹ Njegov god obhajamo 27. maja, na dan njegovega rojstva in svetega krsta.

»K življenju svetnikov ne spada zgolj njihov zemeljski življenjepis, marveč njihovo življenje in delovanje iz Boga po njihovi smrti. V svetnikih postane vidno: kdor gre k Bogu, ne gre proč od ljudi, marveč jim je šele resnično blizu«¹⁰ Z mučeniško smrtjo blaženi Grozde ni daleč od nas. V občestvu svetih nam je blizu s svojim pričevanjem, življenjskim pogumom, apostolatom,

ki nagovarja, predvsem pa z zgledom odpuščanja. To je tista sila, ki premaga svet. Že dva tisoč let. Od rimskega koloseja pa vse do zatona človečnosti v dveh svetovnih vojnah. »So trenutki, ko samotni kristjan v nepoznanem in nerazumljenem trpljenju, katerega ponudi Gospodu, naj ga uporabi, postane izvir nove skupnosti.«¹⁰ S svojim mučeništvom je blaženi Alojzij Grozde zares postal »izvir takšne nove skupnosti« verujočih, ki v njem vidijo in prepoznavajo svetniški lik, vreden vsega posnemanja.

Blaženi Alojzij Grozde, prosi za nas!

Opombe

¹ Papež Benedikt XVI., okr. Deus caritas est (Bog je ljubezen), v: Communio 16 (2006) 1–44, tu 41. Ponatis v: CD, Družina, Ljubljana 2006.

² Dr. Anton Strlè, Lojze Grozdè. Mladec Kristusa Kralja, Naši vzori 1, Ljubljana 1944, 85. Zadnji ponatis v: Communio 21 (2010), 105–200.

³ Bl. Lojze Grozde, Pesmi in proza. Zbral in uredil Anton Štrukelj, Družina, Ljubljana 2011, 83.

⁴ Hans Urs von Balthasar, Theologie der Geschichte. Neue Fassung, Johannes Verlag Einsiedeln 1959, 82.

⁵ Tomaž Kempčan, Hoja za Kristusom, Celjska Mohorjeva družba, Ljubljana 2011, 147.

⁶ Tomaž Kempčan, n. d., 339.

⁷ Bl. Lojze Grozde, Pesmi in proza, Družina, Ljubljana 2011, 232s.

⁸ Bl. John Henry Newman, Vodi me dobrotna luč, MD, Celje 1979.

⁹ Hans Urs von Balthasar, Luč Božje besede, Ljubljana 1995, 208.

¹⁰ Papež Benedikt XVI., okr. Deus caritas est (Bog je ljubezen), v: Communio 16 (2006) 42–43.

¹¹ Hans Urs von Balthasar, Katoliški, Družina, Ljubljana 1995, 57.